

اللَّهُ
الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

مراقبت های ویژه

عنوان

بررسی تاثیر خنده درمانی بر اضطراب بیماران تحت شیمی درمانی در

مرکز آموزشی درمانی امام خمینی (ره) اردبیل

استاد راهنما

دکتر مهدی اجری

استاد مشاور

خانم الهامه نصیری

استاد مشاور آمار

دکتر سهراب ایرانپور

نگارنده

اسما اسدی

پاییز ۹۹

کد پایان نامه: ۴۵

پروردگارا به پیشگاه پاک و مقدست تقدیم می دارم که بندگی فقط و فقط تو را سزد. آنچه داده ای بیش از شایستگی من است، گرچه در خور بخشندگی توست. پروردگارا سپاس می گویمت که بر من منت نهادی و خلعت تحصیل بر من پوشاندی؛ چه زیباست ستایش خالق، او که زندگی می کنیم برای وصالش در حالی که تقدیر از مخلوق، جنبه ای از ستایش خالق است.

تقدیم به:

محضر ارزشمند پدر و مادرم، به خاطر تلاش های محبت آمیزی که در دوران مختلف زندگی انجام داده اند و با مهربانی چگونه زیستن را به من آموخته اند. به آنان که نفس خیرشان و دعای روح پرورشان بدرقه راهم بود و در راه کسب دانش راهنمایم بودند.

برادر مهربان و خواهران عزیزم، همراهان همیشگی و پشتوانه های زندگی، کسانی که وجودشان شادی بخش و صفایشان مایه آرامش من است و تقدیم به استادان فرزانه و فرهیخته ای که در راه کسب علم و معرفت مرا یاری نمودند.

بار الهی که من کمک کن تا بتوانم ادای دین کنم و به خواسته آنان جامه ی عمل بپوشانم. پروردگارا حسن عاقبت، سلامت و سعادت را برای آنان مقدر فرما.

تشکر و قدردانی:

از راهنمایی ها و مساعدت های بی دریغ استاد راهنمای گرانقدرم جناب آقای دکتر اجری که در تمامی مراحل با صبر و بردباری، همراه و راهنمای من در انجام این پژوهش بوده اند کمال تشکر و سپاس گزاری را دارم و برای این بزرگوار سلامتی و توفیق روزافزون در تمامی مراحل زندگی را آرزومندم.

از سرکار خانم نصیری و جناب آقای دکتر ایرانپور که زحمت مشاوره پژوهش را در اختیار داشته و تمامی نکات لازم و ضروری جهت انجام هر چه بهتر پژوهش حاضر را به من یادآور شدند، کمال تشکر را داشته و قدردان زحمات بی دریغشان هستم. از داوران گرامی جناب آقای دکتر مولایی و دکتر ندرمحمدی و سرکار خانم مشفقی که زحمت داوری و تصحیح این پایانامه را به عهده داشتند نهایت سپاس و تشکر را دارم.

در پایان از تمامی افرادی که در به ثمر نشستن این پژوهش مرا مرهون مساعدت و همکاری خود نمودند؛ از تمامی اساتید و مدرسانی که در مقاطع مختلف تحصیلی به من علم آموخته و مرا از سرچشمه دانایی سیراب کرده‌اند؛ از تک تک اعضای خانواده ام که دعای خیرشان همواره حلال مشکلاتم بوده و در فراز و نشیب این مسیر یار و پشتیبانم بوده‌اند؛ از همکلاسی های عزیزم برای ساختن خاطرات خوب این روزها، از تمامی دوستان و همکاران گرامی و از بیماران عزیزی که صبورانه مرا در انجام این امر مهم یاری نمودند، خالصانه تشکر می نمایم.

چکیده

مقدمه: اضطراب یکی از شایعترین پیامدهای روانی گزارش شده در بیماران سرطانی تحت شیمی درمانی است که منجر به بروز مشکلات فراوانی در بیمار می شود. استفاده از رویکردهای غیردارویی و تکنیک های آرام سازی مانند خنده درمانی در کنار روش های دارویی می تواند در کنترل اضطراب بیماران، نقش بسزایی داشته باشد. هدف از این مطالعه تعیین تاثیر خنده درمانی بر اضطراب بیماران تحت شیمی درمانی بود.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی بود که از ابتدای مهر ماه ۹۸ به مدت ۳ ماه روی ۶۰ بیمار مبتلا به سرطان های گوارشی تحت شیمی درمانی در دو گروه مداخله و کنترل (هر گروه ۳۰ نفر) انجام گرفت. جهت تخصیص نمونه ها در دو گروه از روش کمینه سازی (بر اساس متغیر های سن، جنس و شدت بیماری) استفاده شد. طی ۳ روز متوالی و هر روز به مدت ۳۰ دقیقه برای گروه مداخله فیلم کمدی و کلیپ طنزآمیز پخش شد. در گروه کنترل، نمونه ها در این مدت مراقبت روتین را دریافت کردند. ۳۰ دقیقه قبل و ۳۰ دقیقه بعد از مداخله خنده درمانی، پرسشنامه اضطراب اشیپلبرگر در دو گروه کنترل و مداخله تکمیل شد. داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: میانگین و انحراف معیار نمره اضطراب قبل از مداخله در گروه خنده درمانی، $44/43 \pm 11/66$ بود که به $36/33 \pm 7/94$ در روز سوم بعد از مداخله رسید. میانگین نمره اضطراب در گروه کنترل نیز از $44/90 \pm 8/75$ به $38/93 \pm 7/46$ در روز سوم رسید. اگرچه کاهش نمره اضطراب از روز اول تا روز سوم در گروه مداخله مشهود بود اما این تغییر از لحاظ آماری، معنی دار نبود ($P=0/632$).

بحث و نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که شدت اضطراب بیماران در دو گروه کنترل و مداخله در طول زمان کاهش پیدا کرده ولی این کاهش، بین دو گروه معنی دار نبود. با توجه به غیرتهاجمی بودن خنده درمانی در کاهش اضطراب بیماران و عدم داشتن عوارض جانبی توصیه می شود جهت کاهش اضطراب بیماران مبتلا به سرطان های گوارشی تحت شیمی درمانی استفاده شود.

واژه های کلیدی: خنده درمانی، اضطراب، شیمی درمانی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: مقدمه و بیان مسئله

۲	۱-۱. مقدمه
۴	۲-۱. بیان مسئله
۱۰	۳-۱. تعریف واژه‌های کلیدی (نظری و عملی)
۱۲	۴-۱. اهداف
۱۲	۱-۴-۱. هدف کلی
۱۲	۲-۴-۱. اهداف اختصاصی
۱۲	۳-۴-۱. اهداف کاربردی
۱۲	۵-۱. فرضیات یا سوالات پژوهش
۱۲	۱-۵-۱. سوالات تحقیق
۱۳	۲-۵-۱. فرضیات

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۱۵	۱-۲. مقدمه
۱۵	۲-۲. چارچوب پنداشتی
۱۵	۱-۲-۲. اضطراب
۱۸	۱-۱-۲-۲. شیوع اضطراب
۱۹	۲-۱-۲-۲. نظریه‌ها
۲۰	۱-۲-۱-۲-۲. نظریه‌های روانشناختی
۲۱	۲-۲-۱-۲-۲. نظریه‌های زیست‌شناختی
۲۱	۳-۱-۲-۲. انواع اختلالات اضطرابی

- ۲۴..... عوامل مؤثر در شکل گیری اضطراب ۴-۱-۲-۲
- ۲۴..... عوامل فیزیولوژیک ۱-۴-۱-۲-۲
- ۲۵..... عوامل روانی- اجتماعی ۲-۴-۱-۲-۲
- ۲۵..... تشخیص های پرستاری در بیمار مبتلا به اختلالات اضطرابی ۵-۱-۲-۲
- ۲۶..... روش های سنجش اضطراب ۶-۱-۲-۲
- ۲۷..... درمان های دارویی و روان شناختی اضطراب ۷-۱-۲-۲
- ۲۸..... خنده درمانی ۲-۲-۲
- ۳۲..... مروری بر مطالعات گذشته ۳-۲

فصل سوم: مواد و روش تحقیق

- ۴۲..... ۱-۳ مقدمه ۴۲
- ۴۲..... ۲-۳ روش پژوهش ۴۲
- ۴۲..... ۱-۲-۳ نوع پژوهش ۴۲
- ۴۲..... ۲-۲-۳ جامعه پژوهش ۴۲
- ۴۳..... ۳-۲-۳ نمونه پژوهش ۴۳
- ۴۳..... ۴-۲-۳ معیارهای ورود به مطالعه ۴۳
- ۴۴..... ۵-۲-۳ معیارهای خروج از مطالعه ۴۴
- ۴۴..... ۶-۲-۳ روش تعیین حجم نمونه و تعداد آن ۴۴
- ۴۵..... ۷-۲-۳ روش نمونه گیری ۴۵
- ۴۵..... ۸-۲-۳ محیط پژوهش ۴۵
- ۴۶..... ۹-۲-۳ مشخصات ابزار گردآوری اطلاعات ۴۶
- ۴۷..... ۱۰-۲-۳ روش تعیین اعتبار و اعتماد علمی ابزار گردآوری اطلاعات: ۴۷
- ۴۷..... ۱۱-۲-۳ روش اجرای طرح ۴۷

۴۹..... روش تجزیه و تحلیل داده ها ۱۲-۲-۳

۵۱..... ملاحظات اخلاقی ۳-۳

فصل چهارم: یافته های پژوهش

۵۳..... مقدمه ۱-۴

فصل پنجم: بحث، نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش

۸۱..... مقدمه ۱-۵

۸۱..... بحث و بررسی یافته های پژوهش ۲-۵

۸۵..... نتیجه گیری ۳-۵

۸۶..... محدودیت های مطالعه ۴-۵

۸۷..... کاربرد یافته ها ۵-۵

۸۷..... کاربرد در مدیریت پرستاری: ۱-۵-۵

۸۷..... کاربرد در بالین پرستاری: ۲-۵-۵

۸۸..... کاربرد در آموزش پرستاری: ۳-۵-۵

۸۸..... کاربرد در پژوهش پرستاری: ۴-۵-۵

۸۸..... پیشنهادات برای پژوهش بعدی ۶-۵

۹۰..... فهرست منابع

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱: مقایسه میانگین سن بیماران شرکت کننده در مطالعه در دو گروه کنترل و مداخله....	۵۴
جدول ۴-۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی جنس بیماران شرکت کننده در مطالعه در دو گروه کنترل و مداخله	۵۵
جدول ۴-۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی وضعیت تاهل بیماران شرکت کننده در مطالعه در دو گروه کنترل و مداخله	۵۶
جدول ۴-۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی شغل بیماران شرکت کننده در مطالعه در دو گروه کنترل و مداخله	۵۷
جدول ۴-۵: فراوانی مطلق و نسبی سطح تحصیلات بیماران در دو گروه کنترل و مداخله	۵۸
جدول ۴-۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی سابقه بستری در بیمارستان در دو گروه کنترل و مداخله..	۵۹
جدول ۴-۷: توزیع فراوانی مطلق و نسبی میزان حمایت خانواده در دو گروه کنترل و مداخله	۶۰
جدول ۴-۸: توزیع فراوانی مطلق و نسبی میزان درآمد ماهانه در دو گروه کنترل و مداخله	۶۱
جدول ۴-۹: توزیع فراوانی مطلق و نسبی نوع سرطان در دو گروه کنترل و مداخله	۶۲
جدول ۴-۱۰: توزیع فراوانی مطلق و نسبی شدت سرطان در دو گروه کنترل و مداخله	۶۳
جدول ۴-۱۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی بیماری زمینه ای در دو گروه کنترل و مداخله	۶۴
جدول ۴-۱۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی وجود همراه برای بیماران مشارکت کننده در پژوهش در دو گروه کنترل و مداخله	۶۵
جدول ۴-۱۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی وجود بیمه درمانی در دو گروه کنترل و مداخله	۶۶
جدول ۴-۱۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی فاصله زمانی از شروع بیماری تا بستری در بخش در دو گروه کنترل و مداخله	۶۷
جدول ۴-۱۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی نوع داروی شیمی درمانی در دو گروه کنترل و مداخله.	۶۸

- جدول ۴-۱۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی داروی ضد اضطراب در دو گروه کنترل و مداخله روز اول، دوم و سوم ۶۹
- جدول ۴-۱۷: توزیع فراوانی مطلق و نسبی داروی خواب آور در دو گروه کنترل و مداخله روز اول، دوم و سوم ۷۰
- جدول ۴-۱۸: مقایسه میانگین میزان واکنش خنده بیمار در گروه مداخله در سه روز متوالی ۷۱
- جدول ۴-۱۹: توزیع فراوانی مطلق و نسبی سن، جنس و شدت بیماری در دو گروه کنترل و مداخله بر اساس الگوی کمینه سازی ۷۲
- جدول ۴-۲۰: مقایسه میانگین شدت اضطراب روز اول، دوم و سوم قبل از مداخله در دو گروه کنترل و مداخله ۷۳
- جدول ۴-۲۱: مقایسه میانگین شدت اضطراب روز اول، دوم و سوم بعد از مداخله در دو گروه کنترل و مداخله ۷۴
- جدول ۴-۲۲: مقایسه میانگین شدت اضطراب روز اول بعد از مداخله در دو گروه با کنترل مقدار اضطراب قبل از مداخله روز اول ۷۵
- جدول ۴-۲۳: مقایسه میانگین شدت اضطراب روز دوم بعد از مداخله در دو گروه با کنترل مقدار اضطراب قبل از مداخله روز دوم ۷۶
- جدول ۴-۲۴: مقایسه میانگین شدت اضطراب روز سوم بعد از مداخله در دو گروه با کنترل مقدار اضطراب قبل از مداخله روز سوم ۷۷
- جدول ۴-۲۵: مقایسه میانگین شدت اضطراب روز اول، دوم و سوم در دو گروه کنترل و مداخله قبل و بعد از مداخله ۷۸

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۵۰	نمودار ۱-۳: نمودار کانسورت روند اجرای کار
۷۹	نمودار ۱-۴: مقایسه شدت اضطراب در گروه مداخله و گروه کنترل